

Letošnji festival eStoria tudi v slovenščini

10 točk v odgovor krovnima organizacijama

Glede naše krize smo v zadnji številki Novega glasa brali izjavi predsednikov krovnih organizacij Rudija Pavšiča in Walterja Bandlja, ki napovedujeta skupno zavzemanje za Zadrugo Goriška Mohorjeva, obenem kritizirata sanacijske ukrepe, ki jih je upravni odbor sprejel.

V zvezi s tem bi bralce in krovnih organizacij ponovno spomnili, da:

1. naša kriza ni muha enodnevnica, a se vleče že vrsto let, kar je razvidno iz vseh poročil sedanjega kot tudi prejšnjega upravnega odbora. Naj omenimo, da ni naključje, če je že 24. julija 2015 deželni sindikat novinarjev Assostampa objavil novico, da nam grozi zaprtje;
2. so se nam javni prispevki od leta 2011 znižali

za 69.627,24 evra, kar pomeni za naše razmere strukturno krizo;

3. v zadnjih 5 letih je bilo, z izjemo leta 2013, poslovanje zadruga vedno negativno, poslovne izgube pa smo vedno nižali z rezi in krili z rezervami, ki so se v letih postopno izčrpale;

4. v vsem tem času resnih odzivov na našo krizo ni bilo ne v obliki zagotavljanja strukturnih finančnih rešitev, še manj v obliki nasvetov o boljšem upravljanju;

5. sedanji upravni odbor je glede na strukturno nižanje prispevkov v zadnjih dveh letih tako Deželi FJK (posledično tudi deželni posvetovalni komisiji) kot tudi Republikli Sloveniji in SSO-ju nakazal možne oblike mehkejših, čeprav nujno potrebnih prestrukturacij za zadrugo, a predlogi so do danes naleteli na gluha ušesa;

6. nelahek poseg, ki se je dotaknil osebja, ne bi bil potreben ali bi bil manj boleč ob drugačnem ravnanju in drugačnih izbirah Republike Slovenije, Dežele FJK in krovnih organizacij;

/ str. 2

POGOVOR Marko Pisani

Izjemno pomembno je, da gre vsak član naše skupnosti volit!

Gospod Marko Pisani, tržaški pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti, bližajo se občinske volitve v Trstu in Milijah. Prav gotovo je v tem času, ko se ljudje oddaljujejo od politike in javnega življenja, težko nago-varjati volilno bazo. Pa vendar, zakaj so te volitve za slovensko narodno skupnost pomembne?

V nedeljo, 5. junija (volišča bodo odprta od 7. do 23. ure), bodo v tržaški pokrajini potekale volitve za obnovev občinskih svetov v občinah Milje in Trst ter tudi ra-

jonskih sosvetov v občini Trst. V obeh občinah je prisotna slovenska narodna skupnost in so torej te volitve še kako pomembne za potrditev naše navzočnosti in našega sodelovanja pri upravljanju omenjenih občin. Seveda opažamo zaskrbljujoč upad udeležbe na volitvah in vsesplošnega nezanimanja za politiko tudi pri naših volilcih in smatram, da je naš primarni cilj prepričati naše volilce, da gredo na volišča in oddajo svoj glas našim kandidatom.

/ str. 12
Jurij Paljk

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

PARRUCCHE
Lanza

• KOZMETIKA ZA LASE
• PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

POSEBNA PONUDBA SUŠILCEV ZA LASE!

Če prinesete ta kupon, ugodnosti se ne seštevajo, do 30. junija 2016 boste imeli pri nabavi kakršnega koli profesionalnega sušilca za lase, ki stane najmanj 29.50 evrov,
POPUST 8 EVROV.

Poslanica papeža Frančiška za 50. svetovni dan sredstev družbenega obveščanja (2)

Komunikacija in usmiljenje: plodovito srečanje 2016

Kako rad bi, da ne bi naš način komunikacije in tudi naše pastirsko službo v Cerkvi nikoli izražala prevzetnega ponosa zmage nad sovražnikom; da ne bi poniževali tistih, ki jih miselnost sveta označuje za poražence, za tiste, ki jih je treba izločiti! Usmiljenje lahko pomaga omehčati življenjske težave in ponudi toplino tistim, ki so okusili samo hlad sodbe. Slog naše komunikacije naj bo tak, da bomo premostili logiko, ki grešnike strogo ločuje od pravičnih. Grešna dejanja, kot so nasilje, korupcija, izkoriščanje, smemo in moramo obsoditi, ne moremo pa soditi ljudi, saj to lahko počne samo Bog, ki vidi v globino njihovega srca. Naša naloga je opominjati tiste, ki so se zmotili, prijaviti hudobijo in nepoštenost določene vedenja, da bi osvobodili žrtve in padlim pomagali vstati. Evangelij po Janezu nas spominja, da nas bo "resnica osvobodila" (8,32). Ta resnica je Kristus sam; njegovo blago usmiljenje je merilo za naše oznanjevanje resnice in obsojanje krivic. Naša naloga je oznanjati resnico z ljubeznijo (prim. Ef 4,15). Samo besede, ki so izgovorjene z ljubeznijo, pospremljene z blagostjo in usmiljenjem, se dotaknejo src grešnikov. Trde ali moralistične besede in ravnanja lahko tiste, ki bi jih želeli pripeljati do spreprijanja in svobode, še bolj oddaljijo ter v njih okrepijo občutek odpora in obrambe.

Nekateri mislijo, da je družba, ki je zakoreninjena v usmiljenju, neupravičeno idealistična ali pretirano populistična. Toda poskusimo se spomniti na svoje prve izkušnje odnosov v družini. Starši so nas ljubili in cenili bolj zaradi tistega, kar smo, kakor zaradi naših sposobnosti ali uspehov. Normalno je, da starši želijo za svoje otroke najboljše, toda njihova lju-

bezen ni nikoli pogojena z doseganjem ciljev. Očetova hiša je kraj, kjer si vedno sprejet (prim. Lk 15,11-32). Vse želimo spodbuditi, da o človeški družbi ne bi razmišljali kot o prostoru, v katerem tujci tekmujejo med seboj in skušajo prevladati, ampak kakor o hiši ali družini,

dejanje pred gorečim grmom: sezuti si obuvalo na "sveti zemlji" srečanja z drugim, ki govori (prim. 2 Mz 3,5). Znati poslušati je neizmerna milost, dar, za katerega moramo prositi in se nato truditi, da ga živimo. Tudi e-pošta, sms-i, družabna omrežja in spletne klepetalnice so lahko povsem človeške oblike sporazumevanja. Ni tehnologija tista, ki določa, ali je komunikacija pristna ali ne, ampak človekovo srce in njegove sposobnosti, kako dobro zna uporabljati razpoložljiva sredstva. Družabna omrežja lahko spodbujajo odnose in skupno dobro v družbi, lahko pa vodijo tudi do večje polarizacije in delitev med osebami in skupinami. Digitalno okolje je kakor trg, kraj srečevanj, kjer se lahko pobožamo ali ranimo, kjer imamo lahko plodovito razpravo ali moralno linčanje. Molim, da bi nas jubilejno leto usmiljenja "naredilo bolj odprte za dialog, da bi se bolje spoznali in razumeli; da bi odstranili vsako obliko zapiranja in zaničevanja" (Obličje usmiljenja, 23). Tudi na spletu gradimo pravo državljanstvo. Dostop do družabnih omrežij predstavlja odgovornost do drugega, ki je – čeprav ga ne vidimo – resnična oseba in ima svoje dostojanstvo, ki ga moramo spoštovati. Splet je lahko dobro uporabljen za rast zdrave skupnosti, odprte vzajemnemu deljenju. Prostori in orodja komunikacije predstavljajo širjenje obzorja za mnoge ljudi. To je Božji dar in obenem tudi velika odgovornost. Moč komunikacije rad opredelim kot "bližino". Srečanje med komunikacijo in usmiljenjem je plodovito, če ustvarja bližino, ki skrbi, tolaži, zdravi, spremlja in praznuje. Komunicirati z usmiljenjem v razdeljenem, razdrobljenem in polariziranem svetu pomeni prispevati k dobri, svobodni in solidarni bližini med otroki in Bogom ter med brati in človeštvom.

/konec
V Vatikanu, 24. januarja 2016

Cerkveni in družbeni antislovar (22a)

U kot UMOR 1

Kot se je začel Hitchcockov film iz leta 1954, bi lahko rekli, da je treba poklicati "U za umor", če se malce poigramo z naslovom, a seveda gledamo širše in malo tudi goljufamo, ker nismo našli druge primernejše besede za črko -U. Govorimo torej o zločinih, z našim spremljevalcem, sociologom Morro pa lahko ugotovimo, da pred to našo družbo še ni obstajala takšna, kjer bi ne bilo zločinov. Eden od ustanoviteljev sociološke vede, Emile Durkheim, je, recimo, delil človeška dejanja na tista, ki so "normalna", značilna za večino, in "patološka", značilna za nekaj posameznikov skupnosti. Po tej njegovi teoriji pa tudi zločin spada med normalna dejanja, saj "bi bila povsem nemogoča družba, ki bi bila povsem brez njih" (Pravila sociološke metode III, 3). Durkheim se je pa seveda zavedal, da ni zaskrbljujoča tista družba, ki ima kriminalna dejanja, temveč tista, ki jih nima več, v smislu, da prebivalstvo postane nekako pasivno ali ravnodušno do tovrstnih dejanj oz. jih celo na neki način opravičuje, saj se je izgubila tista družbena, če raje ne rečemo tu kolektivna, zavest, kaj je dobro in kaj zlo. Prav to se dogaja danes, ne da zločin, torej tudi umor, ne bi več obstajal, temveč družba tega več ne obsoja. Vsaka družba, pa četudi je imela drugačne normativne kriterije ali obravnavo tistega, kar bi bilo "deviantno", kot se učeno reče, je vseeno vselej imela določena pravila vedenja, ki so bila hkrati velelna in zaželena, zahtevala pa so obnašanje v skladu s temi pravili. Že Freud je, recimo, v spisu Nelagodje v kulturi (1929) jasno pokazal, da brez te "kolektivne morale" nobena družba nima obstoja. Ta družbena morala je tudi vedno znala "stigmatizirati" določene zločin, ko je to bilo potrebno. Danes se zločin

obsodi, ko nas doleti neposredno, pa naj gre za tatvino, nasilje ali goljufijo, ker se tega pač bojimo, sicer pa zadeve povsem ravnodušno dopuščamo, ker se pač dogajajo in so. Tudi drži, da tisto, kar nas najbolj moti pri določenem zločinu, ni kršitev pravil, temveč skupek interesov, ki jih zločin

oškoduje. Kazni oz. "kazenske sankcije" tudi ne smejo kaznovati pretekle krivde, temveč morajo zločinca prevzgojiti, da takšnih dejanj ne bo več delal v prihodnje. Pogosto je sočutje do žrtve manjše od tistega do zločinca – praktično dobesedno se namreč jemlje svetopisemski ukaz, da naj se nihče ne dotika Kajna (1 Mz 4,15). Kriminologi so danes bolj odvetniki branilci zločincev, ki jih raje imenujemo "deviantne", včasih pa tudi odklanjajo poimenovanje kriminologov, ker danes obstajajo samo še žrtve, ne pa tudi kriminalci, v italijanskem jeziku celo obstaja beseda "vittimologo" za označbo tovrstnih strokovnjakov. Tradicionalne družbe so imele zelo jasne moralne kriterije, kršenje pa je bilo takoj in ustrezno kaznovano. Ko je družba postala pluralistična, večkulturna, kot je zahodna in vsaka demokratična, sobiva veliko moral in načinov življenja skupaj. Svoboda je postala absolutna norma, pa četudi bi to škodilo povezanosti skupnosti – ne zastonj, imamo zato veliko krizo skupnosti, ki je vprašanje, če sploh še obstaja.

Andrej Vončina

Zygmunt Bauman o begunski krizi

Nastali so stereotipi, za katere ne vemo vzroka

Eden največjih teoretikov (post) moderne Zygmunt Bauman je v sredo, 11. maja, v Ljubljani razmišljal o begunski krizi in evropskih vrednotah. Masovne migracije, kot je poudaril, niso nekaj novega. Novost so spektakularnost poročanja in stereotipi, ki so nastali, ne da bi vedeli resnične vzroke zanje. Rešitev vidi v dialogu, poslušanju, spoštovanju, strpnosti. Povod za ponovno Baumanovo gostovanje v Sloveniji je bila knjiga Postmoderna etika, ki je v prevodu Urbana Tarmana izšla pri Znanstveni založbi ljubljanske Filozofske fakultete. Namen razprave je bil, da bi - po nedavnem praznovanju dneva Evrope in lanske okrogli obletnici konca druge svetovne vojne, ki jo je zaznamovalo ponovno postavljanje ograj - skušali najti odgovore na vprašanje, kaj in čigava je Evropa, kakšna je njena prihodnost, kaj se je zgodilo s humanostjo in humanitarizmom. Pri definiranju trenutne realnosti je Bauman izhajal iz primerjav s preteklimi obdobji in krizami: velike depresije leta 1929, konca druge svetovne vojne, 70. let, padca Berlinskega zidu. Vse krize so bile po njegovih besedah drugačne od predhodne, v zadnjih letih ali desetletjih pa se je zgodil preobrat v tem, da ni več vere v prihodnost. Če se je npr. prihodnost, čeprav še ni bila izdelana, po koncu druge svetovne vojne zdela obetajoča, se je po Baumanovem občutku danes ljudje bojijo. Veliko vprašanje po njegovem mnenju tako ni, kaj je treba storiti, temveč, kdo bo to sto-

ril: "Država ne, trg tudi ne, torej kdo?" Kot se je izrazil, živimo v času improvizacije: ljudje po Evropi hodijo na ulice, postavljajo šotore, skušajo najti nekaj, kar je že bilo. Sam rešitev vidi v spremembi filozofije naših življenj, v t. i. retrotopiji, ki se obrača tako v preteklost kot v prihodnost in je po

njegovem mnenju na nek način tudi pričakovana. Današnja generacija je, kot ocenjuje, šele prva generacija po drugi vojni, ki ima sa-

mozavest in pogum ter verjame, da lahko s trdim delom rekonstruira kakovostno življenje. Obenem pa smo - posledično tudi zaradi globalizacije - na neznanem terenu, ko ne vemo, kaj je prav in kako storiti, da bo prav.

To se po njegovem mnenju kaže tudi na primeru begunske krize, čeprav masovne migracije niso nekaj novega, le da se je njihov tok sedaj obrnil. Begunci prihajajo kot osebe brez državljanstva, niso pa le to, so tudi osebe "brez besed". Ker ljudje ne marajo slabih novic, so populistične vlade izrabile psihologijo in ustvarile stereotipe, da npr. prinašajo boleznili ali da so vsi begunci teroristi. A resničnih vzrokov za te stereotipe ne poznamo, je poudaril svetovno znani sociolog.

Rešitev tako kot papež Frančišek vidi v dialogu, razumevanju drugega, spoštovanju tujcev, različnih kultur, veroizpovedi. Morali bi postati vključujoča družba, predvsem pa "se ne bi smeli naveličati ponavljanj". Profesorica za medije in komunikacije iz Londona Lilie Chouliarakis je Baumanovo razmišljanje o begunskih kot ljudeh brez državljanstva in besed še razširila. Po njenih besedah so tako nevidni kot neslišni in, ker niso prisotni v javnem življenju, so razčlovečeni. Po njenem prepričanju bi jim bilo treba dati glas, da povedo svoje življenjske zgodbe, pri medijskem poročanju pa pogreša tudi, da so novice z vojnega območja ločene od novic o begunski krizi.

V razpravo o usodi evropske humanosti ob begunski krizi sta se vključila še Višja znanstvena sodelavka na Mirovnem inštitutu Mojca Pajnik ter sociolog in filozof Lev Kreft. Prva je spregovorila o konceptu državljanstva, ki se je v primeru migrantov izkazal za nasprotje od prvotno zamišljene enakosti med ljudmi. Drugi je spregovoril o etiki z vidika eksistence.

SPRAVA, EDINOST, SREČA (1)

Primož Krečič

LUČ NA POTI

Bog nas je postavil v ta prostor in čas, v naše družine, srkali smo modrost prednikov, v zibelko nam je bila podarjena domača slovenska beseda, bili smo obdarjeni z duhovnim zakladom našega naroda. Prejeli smo svetlobe in sence slovenskih korenin: odprstost, čut za bližnjega in pomoč, pa tudi raznovrstne oblike nevoščljivosti, razdeljenosti in zamer. Zgodovinska izkušnja v domovini je bila skupna in obenem različna. Predniki so namreč živeli pod različnimi tujimi državami in črpali duha njihovih kultur: Avstrije, Italije, Madžarske in Jugoslavije. Delavna in pogosto vase zarzta duša je ostala zvesta svojim narodnim in duhovnim koreninam ter jih prenašala v nove rodove, s tem pa tudi rane, zlasti težko sprejemanje drugačnosti in ideološko delitev, ki je zaznamovala več kot eno stoletje in jo danes spretno izkoriščajo v politiki, ekonomiji ter drugod. Tranzicija še traja in je marsikdaj moreča, ker ji ni vidi konca. Toda prišlo bo do preobrata, ko bodo postavljene druge temelji za naše sobivanje. Pri tem se bo spre-

menilo še kaj drugega, kot se to dogaja v državah zahodne Evrope. Kristjani verujemo, da je naše osebno in skupno življenje v Božjih rokah. Prejemamo veliko milosti in blagoslova, da se moremo polno uresničiti v danih okoliščinah in uporabiti bogastvo prejšnjih rodov. Povabljeni smo k spremenjenju sebe in družbe na temelju ljubezni in upanja. Jezus je prinesel na svet luč. Iz vsake teme je mogoče videti njegovo svetlobo, ki rešuje. Še več, kdor vanj veruje, prinaša to luč drugim in razsvetljuje okolje. Naš "temni moderni vek" potrebuje svetlobe, upanja in življenja. Majhni plameni luči bodo pomagali izgubljenim sinovom in hčeram, da se bodo srečali s seboj in se vrnil domov. Tu bodo našli sprejetost in varnost, zopet se bodo posvetili svojemu delu in poklicanosti. Ljubezen je potrpežljiva in dejavno čaka vsakega, da se odpre v nov odnos življenja in podarjanja. Tudi če kdo nasprotuje daru, še vedno ljubi in mu je naklonjena. To je Jezusov pogled na ljudi. Njegovo usmiljenje je zmagovito. Luč sveti v temi, zato ji moramo odpreti svojo dušo in dušo našega ljudstva.

Prvo sv. obhajilo v Gorici

Za goriško duhovnijo sv. Ivana je bil 15. maj - po besedah veroučiteljice Mirjam Bratina - praznik veselja in radosti. V svoje srce so namreč prejeli Jezusa Chiara, Marta, Martina, Matteo, Noemi, Patrick, Pietro, Riccardo in Sara Siria. Na prejem prvega sv. obhajila sta jim pomagali se pripraviti tudi najstnici Katja in Sanja. Lepo je, da je ta praznik

padel na Binkošti, je povedal g. Marijan Markežič, saj k obhajilu ne gremo zato, da dobimo nagrado, ampak moč in veselje. Bog nam daje svoje darove, da bi mi z njimi "trgovali" in pomagali tudi drugim. "Naloga kristjanov je, da držimo skupaj. Naša sreča je v nebesih in nebesa so že tu, če se trudimo živeti po Jezusovih navodilih!"

Prvo sv. obhajilo v Gabrjah

Praznik Sv. Trojice, ki smo ga obhajali 22. maja, je praznik skupnosti, povezanosti in ljubezni, je prejšnjo nedeljo v cerkvi sv. Nikolaja v Gabrjah dejal g. Karel Bolčina. V krščansko skupnost, ki na evharistični način sodeluje pri maši, so - tudi s pomočjo g. Renata, katehistin in še zlasti Verene Čevdek - prvič stopili Alessia, Anja, Dominik, Manuel, Marta, Martin, Martina, Mateja, Sofia in Urška. Tik pred podelitvijo zakramenta

jim je g. Karel položil na srce, da Jezus pričakuje preprosto ljubezen, "v zameno daje sebe". Staršem je priporočil, naj otrokom darujejo same sebe, naj jim bodo luč, "da bo vsako njihovo dejanje polno upanja in prihodnosti". V družinah naj ne manjka kruh ljubezni; družine naj bodo kot dehteče vrtnice, ki imajo tudi trne, a ne brez smisla; v teh družinah naj otroci vsrkavajo to, kar vidijo in živijo, tudi molitve, je še dejal.

GORICA Konkretni projekti s podporo sklada 8 tisočink

Solidarni za dostojanstvo vsakogar!

Od nekdaj, še zlasti pa v tem posebnem zgodovinskem trenutku, je delo pravzaprav sredstvo, s katerim človek lahko živi dostojno življenje, saj mu omogoča, da vzdržuje samega sebe, potrebe svojih otrok in drugih družinskih članov. Gospodarske in zaposlitvene razmere v tem času so žal

privedle do tega, da je nešteto moških in žena izgubilo to dostojanstvo, kar je včasih imelo tudi dramatične posledice. Da bi pomagali tem ljudem, so v goriški nadškofiji nedavno okrepili svoja ekonomska in operativna prizadevanja in pridružili v težavah s skladom *Famiglie in Salita*, pri katerem sodelujeta tudi škofijska Karitas in Fundacija Goriške hranilnice; novi družbeno zasnovani načrt nosi naslov *Dostojanstvo in delavnost* (Dignita' e operosita'). S tem projektom želijo ponuditi roko nezaposlenim, ki zaradi pomankljive strokovnosti, zaradi starosti ali preprosto zaradi dejstva, ker so izgubile upanje zaradi daljšega obdobja brezposelnosti, imajo težave pri iskanju dela in vključitve v kontekst profitnih podjetij. V sodelovanju z združenjem družin La Ginestra Onlus, ki je prevzela vlogo delodajalca, in skupno s krajevno socialno službo so določili koristne pobude. Z občinskimi upravami Gorice, Gradišča ob Soči, Romansa, Krmina in Zagorja so podpisali konvencijo, s pomočjo katere bodo lahko dodelili tem osebam družbeno koristna dela v skupnosti, v kateri živijo.

Projekt Dostojanstvo in delavnost je postal operativen julija 2015, doslej je bilo vanj vključenih 28 oseb: 80% so itali-

janski državljani, 20% pa tuji, povprečna starost znaša 45 let. V prvih 5 mesecih 2016. leta so se omenjenim občinam pridružile še Medea, Škocjan ob Soči, Fara, Moraro in Oglej. V tem letu bo v načrt vključenih 46 oseb: te bodo prejele vavčerje v vrednosti 500 evrov neto za 50 delovnih ur mesečno za največ pet mesecev.

Projekt izrednega sklada *Famiglie in Salita* seveda poteka vzporedno z omenjenim projektom Dostojanstvo in delavnost: še vedno skrbijo za zaposlovanje oseb v različnih podjetjih in za drugih; doslej je dobilo službo 11 oseb, nekaterim od teh je podjetje, kjer so delali, celo obnovilo konvencijo.

Celoten strošek za oba projekta znaša okrog 145.000 evrov: vse to bi seveda ne bilo mogoče brez temeljne podpore sredstev iz

sklad 8 tisočink, ki jih je dodelila goriška nadškofija; tem so se dodali prispevki Fundacije Goriške hranilnice in dragoceni darovi številnih velikodušnih zasebnikov. "Dobro se zavedamo, da je vse to malo v primerjavi s tisočimi težavami, ki se pojavljajo v tem zgodovinskem trenutku in so tudi vedno hujše", je dejal diakon Renato Nucera, odgovoren za sklad *Famiglie in Salita*. "Vse, kar delamo, pa delamo v prizadevanju, da bi bili znamenje, znamenje bližine in solidarnosti s tistimi, ki so manj srečni. Prepričani smo namreč, da bomo lahko premagali težave in se vsi skupaj okrepili, samo če bo med nami spet oživela vzajemna solidarnost. Take izzive lahko premagamo, samo če bomo povezani in združeni".

Selina Trevisan
(prev. DD)

Novosti z goriške nadškofije

Goriški nadškof msgr. Carlo Redaelli je dne 16. maja 2016 imenoval za novega župnijskega upravitelja v Gabrjah/Vrhu, Rupi/Peči in Sovodnjah dosedanjšega župnijskega vikarja msgr. Renata Podbersiča. Novo službo bo nastopil v nedeljo, 11. junija. Isti dan je imenoval g. Marijana Markežiča (na sliki), ki upravlja duhovnijo sv. Ivana v Gorici ter župnije Pevma, Štnaver, Števerjan in Jazbine, za dekana dekanije Štandrež. Novoimenovanim čestitamo in voščimo obilo blagoslova v Gospodovem vinogradu!

Deveta številka otroške revije Pastirček

"V maju Marija vso zemljo obhodi"

Čudoviti mesec maj, ko narava doživlja pravo zmagovalno različnih zelenih odtenkov in tisočih pisanih rož, iz katerih se širijo opojne vonjave, je ves posvečen nebeški Materi. Zdi se, da se vsa priroda klanja pred njo in ji podarja svoje najzlahtnejše čare. Tudi pesnica Ljubka Šorli, ki je znala tako tenkočutno zlivati na papir svoje misli in čustva, je poklonila Mariji marsikatero pesem. Eno izmed teh *Med otroki je Mariji lepo* je uvrstil Pastirček v svojo majsko, deveto številko. Iz nje je vzletel tudi verz v naslovu. Kako Jezusova mati ljubi otroke, izpovedujejo stih "V svoje naročje bo vse jih sprejela, / vse v materinski ljubezni objela". Marijina milina veje iz ilustracije Danile Komjanc, ki je obogatila pesnične besede. Boge, če otroci v domači hiši in v razredih še pripravljajo Mariji v čast "oltarčke", polne cvetja, kot smo jih mi nekdanji otroci nekoč ...

Zraven urednikove beležke je risba Sare Taucer, tretješolke COŠ 1. maj 1945 iz Zgonika, ki je zmagala na likovnem natečaju *Pastir / Pastirica*. Na njen risarski izdelek bo prihodnje leto krasil Pastirčkovo naslovnico. Ta natečaj, ki ga je Pastirček razpisal ob 70. obletnici

izhajanja, je doživel neverjeten uspeh. Prispelo je 1.400 krasnih risb z vseh osnovnih šol naše dežele in na Pastirčkovi prireditvi, v goriškem Kulturnem centru Lojze Bratuž minulega 10. aprila, so bile risbe na ogled, 16 učencev pa je bilo nagrajenih. Njihova imena bodo bralci našli na 24. strani majske številke priljubljene otroške revije. Objavljena so tudi vsa zmagovita dela, ki so res čudovita; iz njih veje resnična ljubezen do Pastirčka, dragocenega spremljevalca šolskega dela. Majske strani vsebujejo tudi enajst barvnih velikih in manjših fotografij s Pastirčkovega praznovanja v KCLB - gotovo so to fotografski izdelki časnikarja NG Danijela Devetaka, ki je izvrsten fotograf - in strnjena zapis o sami prireditvi, ki je izvenela kot radosten otroški praznik. Mesec maj je čas, ko marsikateri otrok prejme prvič Jezusa, pa tudi zakrament sv. birmе. V glavnice učencev pa se zmeraj pogosteje vrivajo misli na bližajočo počitnice. A zdaj se je treba še malo potruditi, kot priporoča urednik Pastirčka Marijan Markežič, da bodo spričevala čim boljša in bodo šolarji z lahkim srcem odšli na zasluženi počitek. Počutili se bodo tako dobro, kot se je

fantiček v tokratni zgodbi vzgojnega stripa Walterja Grudine in Paole Bertolini Grudina. Otrake vabi, naj veselo zasukajo barvice z zajčkom Timijem. V pesmici *Maj*, ki jo je zložila Iris Risegari, v letošnjem aprilu pa uglasil Patrick Quaggiato, se že bleščijo rdeče češnje ... Nuša Turk je v zgodbi *Maj in zajčki* postavila malega dečka Maja, ki obiskuje vrtec in marljivo nabira deteljico in jo nosi v neko hišico - v resnici je to prezračevalnik! -, ker je prepričan, da v njej živijo zajčki. O pticah, ki so priredile pevsko tekmovalje, pripoveduje Mariza Perat, ki je bila z Ljubo Smotlak nagrajena na Pastirčkovem prazniku. Najslajše se je oglašil, skrit v grmičevju, slavček, ki se ni postavljaj pred ostalimi pticami. Po- nižnost je lepa čednost, ki je danes skoraj nihče več ne pozna! Kot vselej bodo tudi mali bralci našli v majski številki Pastirčka nekaj samo zase. Danila Komjanc z jasnimi velikimi črkami in posrečeno ilustracijo otrokom daje možnost, da dopolnijo basen *Miš in*

večkrat poudarili, je celotna revija Pastirček zasnova-

žaba in premisljivo, da, "kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade". Barbara Rustja malčkom razkriva, kaj je to jasa in kaj lahko raste na njej. Zelo zanimiva je tudi rubrika *Kje, kako in zakaj ...* V njej je razloženo, kakšna je razlika med šunko in pršutom, kako rejci redijo kokoši in kako za Veliko noč iz jajc napravimo pirhe, ki imajo kar nekaj simbolov. Pacek Walterja Grudine se veseli svojega podviga na Pastirčkovi prireditvi, ko je vse presenetil s svojim prihodom na oder. Prav on svetuje bralcem, naj pripravijo kokosove kroglice, katerih recept sta napisali Katerina in Graziella. V majski številki Pastirčka so tudi uganke, razvedrilne zanke in sveto-pisemska vprašanja, ki terjajo odgovor za boljše poznanje Sv. pisma, pa Pastirčkova pošta z raznolikimi zapisi: Johana Tul, OŠ P. Voranc Dolina, piše o pusto- vanju in zimskem izletu, Jari Cocevari o prvem snegu, Nanika Smotlak je zložila pesmico o nagajivem škrtu, ki zameša črke, o obisku Bevkove knjižnice v Novi Gorici pa poroča Eva Devinar, tretješolka OŠ J. Abram iz Pevme. Ročice, ki rade ustvarjajo, lahko izdelajo lutke na trakovih po navodilih Tatjane Ban.

Pastirček priporoča v branje knjigo pesmi z duhovnim pomenom pesnice Berte Golob. Izšla je ob 70-letnici Pastirčka in 50-letnici Ognjišča. Veselo branje!

Državno šahovsko šolsko prvenstvo

Naši mladi odlični v Kalabriji

Licej Prešeren, opensko ravnateljstvo, doberdopska večstopenska šola in tržaški zavod Žiga Zois imajo že dolgoletno šahovsko tradicijo, saj so naši dijaki stalno na vrhu šolskih šahovskih prvenstev in jih torej poznajo in spoštujejo po celi Italiji, na pokrajinski in deželni fazi večkrat pometajo s konkurenco. Večletna šahovska tradicija na osnovnih šolah pa je pripomogla k temu, da so postale tudi vse naše višje šole konkurenčne: tako imajo v tem trenutku odlično šahovsko ekipo tudi na višji šoli Jožef Stefan, saj zanjo igrajo mladi šahisti, ki so se začeli ukvarjati s šahom že na osnovni šoli. Da zamejski šolski šah spada v sam vrh na državni ravni, so mladi dijaki dokazali tudi na letošnjem državnem prvenstvu v Sibariju v Kalabriji.

Vsako leto prirejajo italijanske šole vseh stopenj tako imenovane dijaške športne igre (Giochi Sportivi Studenteschi) v raznih panogah, med te spada tudi šah, ki se na šolskih prvenstvih igra ekipno (za ekipo igra istočasno četverica igralcev, ekipo pa lahko sestavlja največ šest igralcev). Običajno se naše slovenske šole dobro izkažejo na šahovskih turnirjih, letos pa so dosegle res odlične rezultate.

Vaja dela mojstra, zato v slovenskem kulturnem društvu Finžgarjev dom, ki ima svoj sedež v Marianišču na Opčinah pri Trstu, že več let deluje tudi šahovski krožek, ki je namenjen predvsem mladim. Krožek sodeluje v tesnem povezovanju z društvom *Societa' scacchistica Triestina - SST 1904* iz Trsta, kjer so pred leti ustanovili slovensko sekcijo, imenovano Kraška sekcija. Na Opčinah torej vodi slovenska mladina pod mentorstvom slovenskih inštruktorjev oziroma trenerjev (Mitja Petaros iz Trsta, Aleksander Uršič iz Sežane, letos pa je občasno priskočil na pomoč tudi mojster iz Nove Gorice, Aljoša Grosar). Fantje in dekleta, ki obiskujejo osnovne, srednje in višje srednje šole, se redno zbirajo vsako soboto od 10. ure do pol dne, da bi izpopolnjevali svoje šahovsko znanje, kot dolgoletna tradicija v domeni s slovenskimi šolami.

Pred državnim finalom so se šolske šahovske ekipe najprej pomerile na pokrajinskih in nato na deželni fazi, ki je bila letos v Vidmu 2. aprila, in so se odlično odrezale, saj so slovenske šole odnesle marsikateri naslov. Slovenski otroci so si torej priborili pravico do igranja na državni fazi dijaških športnih iger, ki je bila od 12. do 15. maja 2016 v Sibariju, v Kalabriji. Državno fazo organizira Državna šahovska federacija (*FSI - Federazione scacchistica Italiana*), medtem ko sta

Sklerlavaj, spremljal jih je Mitja Petaros), ki so se tudi uvrstile na končno peto mesto in si tako kot Stefanovci prislužile pokal za izreden rezultat (ponovile so peto mesto, ki so si ga izborile pred dvema letoma v kategoriji naraščajnic z isto postavo na državnem finalu na Siciliji). Dekliški ekipe igrali in slovenski šoli sta pristali v prvi polovici lestvice, med deseterico, Žiga Zois

(igrale so Tina Fabi Pahor, Kristell Potočnik, Jasna Grilanc, Mateja Tavčar in Kelly Kravos, spremljevalec Marco Oblak) se je uvrstil na končno 8. mesto, Prešernovke pa le stopničko niže, na 9. mesto (ekipo sestavljajo Tjaša De Luisa, Lucille Protti, Ivana Kreševič in Julija Breclj, spremljevalec Mitja Petaros). Tudi ekipe srednješolcev Večstopenske šole Opčine sta igrali nad pričakovanji, saj je večina deklet prvič igrala v tej kategoriji in dosegla so zelo dobro mesto na sredini lestvice, na koncu so bile 12. (Martina Gruden, Ivana Grilanc, Samantha Carli, Veronika De Luisa, Kasia Vodopivec in Johanna Starc, kapetan in spremljevalec Ivo Gruden), fantje pa so bili celo mesto višje, kar enajsti na 27 nastopajočih ekip (v postavi Boštjan Petaros, Sebastjan Pieri, Lorenzo Mezzavilla, Oliver Busan in Jakob Tavčar, spremljevalec Mitja Petaros). Naj pripomnimo, da so se deželni prvaki FJK, ki so tudi letos bili Doberdopski srednješolci (ekipo so sestavljali Saša Kobal, Jaro Breclj, Emil Antonič, Tomaž Cotic in Jan Bensa) odpovedali nastopu na državnem finalu, saj so imeli šahisti istočasno finale v odbojki in so se udeležili le tega, tako da so s svojo odsotnostjo dovolili, da se je finala v Sibariju udeležila srednja šola iz Palmanove, tretjevrščena v FJK. Visoko enajsto mesto v lastni konkurenci so na državnem finalu dosegle tudi doberdopske osnovnošolke, letošnje deželne prvakinje, ki so prvič igrale na

tako zahtevnem turnirju (Jasna Breclj, Maria Cotič, Mila Clapiz, Catherine De Lorenzo in Jana Lavrenčič, spremljevalec Lady Gergolet).

Marsikateri igralec naših ekip je tudi posamezno dosegel odlične rezultate, naštejemo le najodmevnejše: Ivana Kreševič je bila s polnim izkupičkom točk najboljša na svoji šahovnici, prva na drugi šahovnici v svoji kategoriji (v moški konkurenci) brez izgubljene tekme (same zmage in dve remija) je bila tudi Lejla Juretič, Matej Gruden pa je bil posamezno tretji, Mojca Petaros in Veronika Skerlavaj sta bili prav tako tretji med posameznicami, četrto mesto je dosegla Martina Gruden v svoji kategoriji, kot Sebastjan Pieri v lastni kategoriji, Jasna Breclj pa je tudi zasedla tretje mesto med vsemi nasprotnicami, ki so igrale na prvi šahovnici.

Državno šahovsko prvenstvo v Kalabriji je bilo naporeno tudi zaradi velike razdalje, ki so jo igralci in spremljevalci prevozili. Naj se spomnimo tudi pokroviteljev, ki so staršem priskočili na pomoč s konkretnim prispevkom, predvsem Sklad Zora in Libero Polojaz, ki vedno velikodušno pomaga ob raznih pobudah v zvezi s šahom. Ob igranju pa so si udeleženci privoščili tudi nekaj izletov (ogled Materie in mesteca Rossano) in seveda ni manjkalo zabave s sovrstniki iz cele Italije in kot običajno so se spletale nove prijateljske vezi. Lahko trdimo, da je bila odprava v daljni Sibari na Kalabriji kar se da uspešna in izredno pozitivna izkušnja.

MAP

Plodno povezovalno delo DSMO K. Ferluga Pestra družbena in kulturna dejavnost na obeh straneh meje

To pomlad se je zvrstilo (in še se bo) precej dogodkov, kulturnega in občinskega pomena, ki zaznamujejo slovenski življenjski utrip na območju Miljske občine. Pred kratkim je potekal občinski zbor Društva Slovencev miljske občine (DSMO) Kiljan Ferluga, ki je ponudil priložnost za obračun enoletnega delovanja in imel na dnevnem redu tudi obnovo odbora. Predsednica Isabella Marega in tajnica Zvezda Koren sta razgrnili pestro sliko delovanja in dogodkov, ki so bili uprti tudi nazven in čez mejo. V prvi vrsti sta izpostavili večplastno praznovanje slovenske kulture, ki zadnja leta poteka v skupni organizaciji treh sosednjih društev ob meji, poleg DSMO K. Ferluga, še KD Istrski grmič iz Škofij in KD Hrvatini. Letos je bilo v gledališču Verdi v Miljah, v znamenju ovrednotenja domače kulture in pozornosti do dobrososedskih odnosov. Izvirna nadgradnja proslavi sta bili razstava slikarja Aleksandra Pece iz Solkana in gostitev Jolke Milič z njeno zadnjo dvojezično pesniško antologijo. Za odprtje razstave je bil, prvič v zelo akustičnem miljskem muzeju Cara', mini-konzert Noneta Primorsko iz Mačkolj, ki ga vodi Aleksandra Pertot. Slednja je že nastopila v miljski stolnici za letošnjo Nativitas, na povabilo miljskega društva, z ženskim vokalnim skupinam iz Mačkolj in Barkovelj.

Omenjeni sta bili predstavitvi slovenskega prevoda knjige Marte Ascoli "Auschwitz je tudi naš", v prevodu Magde Jevnikar, ter knjige Moj svet sredi oceana o izkušnjah jadralke Jasne Tuta. Lanski

Veliki šmaren je bila že v drugo v Starih Miljah slovenska maša s slovenskim petjem. Oktobra je stekel tudi drugi tečaj kitajske zdravilne veščine Qigong, ki je privabil lepo število tečajnikov. Nekateri od teh so se približali društvu, podobno kot tudi obiskovalci tečaja slovenščine, ki ga prireja slovensko društvo iz Milj že mnogo let. To je tista sredina italijanskih

pravo turističnega zemljevida za pohodnike in kolesarje po Miljskem polotoku, h kateremu so še pristopili miljski društvi Fameja Mujesana in CAI "Societa' Alpina delle Giulie, SPDT in Obalno plansko društvo Koper. Skupaj z miljskim kartografom Cesarejem Tarabocchio, ki je pred leti že začrtal podoben zemljevid o Brdih na obeh straneh meje, so stopili v stik z domačo krajevno upravo. Tako je občina pred kratkim s pomočjo deželne prispevka izdala štirijezičen zemljevid "Miljski polotok peš in s kolesom", z vsemi italijanskimi in slovenskimi označenimi stezami, potmi,

someščanov, nekaterih tudi slovenskega izvora, ki jih zanima živ odnos do slovenske kulture in jezika, ki jih poleg tečaja zanimajo tudi kulturne in družbene pobude. Tako tukajšnjim Slovincem kot tudi njim je bila namenjena predstava SSG Kako postati Slovenec v 50 minutah, z Danijelom Malalanom, ki je privabila in zabavala res številno mešano publiko.

Društvo K. Ferluga je bilo tudi pobudnik nastanka neformalnega odbora za pri-

nazivi krajev in turističnimi točkami. Nov zemljevid sicer že delijo, v miljskem turističnem uradu in v občinskem uradu za stike z javnostjo na trgu Republike, kjer dela tudi Slovenka Katja Hrvatinič. Predstavniki slovenskega miljskega društva pa so ga izročili udeležencem tradicionalnega prvomajskega praznika odprte meje na domačiji Ervina Ciacchia v Premančanu, uradno pa ga bo Občina predstavila danes (26. maja), ob 18.30, v novi občinski knjižnici, ki se na

haja na ulici Roma ob parku Evropa. Odprtje nove miljske knjižnice E. Guglia si zasluži posebno omembo, saj je tudi po prizadevanjih društva Občina sklenila, ob dvojezičnih napisih na raznih delih novega funkcionalnega poslopja, tudi uradno poimenovati mladinski oddelek knjižnice po javnem in kulturnem delavcu, priljubljenem učitelju Kiljanu Ferlugu, ki je bil med ustanovitelji in prvi predsednik društva.

DSMO je vseskozi gradilo odnose s krajevno javno upravo. Ob pripravah statuta nove občinske konzulte za društva je doseglo nekaj popravkov glede slovenske prisotnosti v Miljah in tudi v okviru komisije za toponomastiko si je prizadevalo, da bi bila obeležena slovenska prisotnost (ime Kiljana Ferluga) na kakšnem vidnem in prometnem kraju - ulici.

Predsednica Isabella Marega je omenila plodno sodelovanje s krajevno slovensko osnovno šolo Bubnič in vrtcem Mavrica in združenjem staršev, kar je tudi potrdila ravnateljica dolinske večstopenske šole J. Pangerc Fiorella Benčić, ki je Miljčanka in članica društva. Društvo je poskrbelo za predavanja Slorija in delavnico s psihologinjo Suzano Pertot o učenju in dvojezičnem okolju, ki so bili namenjeni staršem ter gledališko delavnico z Božo Hrvatinič za miljske šolarje. Med pripravami na občinske volitve v Miljah je bilo na sedežu DSMO K. Ferluga več srečanj z nekaterimi strankami oz. županskimi kandidati, ki so tradicionalno pozorni do slovenskih volilcev. Tudi na osnovi teh stikov je prišlo do sodelovanja med Demokrasko stranko in Slovensko skupnostjo ter skupne kandidature Mirne Viola, bivše predsednice društva, za obe omenjeni stranki, ki se bo potegovala za mesto v novem občinskem svetu v Miljah.

Novi društveni odbor, ki je izšel iz volitev, je precej pomlajen in šteje 12 žensk

in 7 moških, med novimi imeni je tudi učiteljica tečaja slovenščine, priljubljena Kristina Ličen, in eden od italijanskih tečajnikov, ki se uči slovenščine. Na občnem zboru je predsednica Isabella Marega izrecno pohvalila vse mlade članice in člane, ki sodelujejo pri raznih pobudah (recitacije, glasbeni in drugi javni nastopi). Tako omenjena predsednica kot tajnica Zvezda Koren sta bili potrjeni pri vodstvu odbora.

Po občnem zboru je društvo priredilo v gledališču Verdi dobro obiskan koncert godbenega društva Viktor Parma iz Trebč in mladinske vokalne skupine Anakrousis iz Padrič z odličnima gostoma Aleksijem Ipvacem in Martino Feri. Za letošnji 25. april je na povabilo društva spregovorila v Miljah v slovenščini "pričevalka" s Škofij Mila Letig. To nedeljo pa je bil družabni izlet v Goriska Brda, ki so se ga skupno udeležili člani miljskega društva in sosednjih KD Hrvatini in KD Istrski Grmič. Glavne etape so bile degustacija v značilni briški kleti, Grad Dobrovo, srednjeveška vas Šmartno, razgledni stolp Gonjače in zaključni obisk Muzeja Aleksandrinsk v Prvačini s krasnim sprejemom "Aleksandrinsk" v originalnih oblačilih izpred 20. let prejšnjega stoletja, ogledom dragocennih fotografij in eksponatov. Na sliki je posnetek lanskega Pohoda prijateljstva Škofije - Cereji - Stare Milje, ki so ga organizirala vsa tri omenjena društva, po trasi slovenske transverzale, mimo Hrvatini in po obnovljeni graničarski poti do starih Milj. Te pešpoti, skupaj s "Traversato muggesano", Potjo C. A. I. 1, Vertikalo SPDT, Slovensko plansko potjo, s kolesarskimi potmi Parenzano, Adriabike - Fvg2 idr., so lepo in nazorno prikazane v omenjenem novem zemljevidu Cesareja Tarabochie o Miljskem polotoku, ki ga bodo predstavili 26. maja v Miljah.

Davorin Devetak

Pismo

Ob jubilejnim koncertu Fantov izpod Grmade

Dragi prijatelji, Venko Antonič, Lojze Semolič, Čano in France Antonič in vsi ostali rajni (ustanovni ali neustanovni) člani zbora Fantov izpod Grmade, pa smo tam! Še slab teden in na zadnje majsko nedeljo, ob 19.30, bo naš zbor na dvorišču devinskega gradu obeležil 50-letnico svojega

umaknili iz svoje rodne vasi, a ste se zavestno ustanili v naši krajih in se tu vključili v pevske zборе in gledališke skupine, ker sta vam bili pri srcu slovenska beseda in slovenska pesem, ali kot ste večkrat omenjali, ker ste imeli radi "zdravo družbo". Ta pojem 'zdrave družbe' se mi zdi še posebej značilen in prav pred-

povabili, da se nam pridružijo, da bi skupaj pod vodstvom Iva Kralja zapeli dve pesmi. Prepričan pa sem tudi, da bo to praznik za vse prijatelje našega zbora, za vse tiste, ki so naše delo od vedno spremljali in nas podpirali ter spodbujali, da smo in še vztrajamo. Ko se tako poslavljam, naj vas

Foto JMP

delovanja. Ko sem vam zadnjič pisal, bilo je po jesenski reviji Pesem jeseni, sem vam napovedal, da se pripravljamo praznovanje, in kot se vedno zgodi, so tudi tokrat zadnji dnevi prek jubilejnim večerom v znamenju določene živčnosti.

France, vaš vnuk Igor, sedanji predsednik zbora, se je res zelo angažiral in povezal pevce in zunanje sodelavce v dobro uigrano in učinkovito ekipo, ki hiti s pripravami. Že takoj po novem letu je prijatelju in skladatelju Patriku Quaggiatu naročil jubilejno pesem, ki jo sedaj pridno vadimo in upamo, da jo bomo tudi dovolj spodobno zapeli. Govori o Grmadi, ki je naš simbol in ki naj nam bo v oporo, da bomo še naprej stali na teh okopih pod njo. Predlagal je novo postavitev na prizorišču koncerta, pri čemer smo se povezali z režiserskimi in scenografskimi sposobnostmi številjanske dramske družine. Povabil je talentirano fotografinjo Tanjo Tuta, da je oblikovala plakat in posnela več lepih fotografij zbora na gradu in našem sedežu in sploh zelo zavzeto vodil pripravljalec seje, na katerih smo si porazdelili delo. Aleš Breclj je napisal in uredil spominsko brošuro, ki je polna podatkov o delu, ki ste ga vi začeli in ga mi nadaljujemo. Veliko dela je imel s tem, a napisal je temeljito in trajno dokumentarno delo, z natančnim popisom ljudi na posnetkih, "da se ne bi zgodilo, da čez sto let ne bodo vedeli, kdo smo pevci na fotografijah", s preverjanjem ostalih podatkov, pogovori s protagonisti in navajanjem virov. Zelo me veseli, da bosta med večerom nastopila OPZ Ladjica in Pevska skupina mladinskega krožka ki delujeta na sedežu, saj je za celotno našo narodno skupnost važno, da se na sedežu zborov v Devinu zbirajo tudi nove generacije, ki postopoma prevzemajo delo na prosvetnem in kulturnem polju v naših krajih.

Te dni sem veliko zamišljal o tistih letih povojnih letih, ko ste se, dragi Brstovci zaradi nazorske nestrpnosti in pomanjkanja dela

stavljam si, kako je bilo, ko ste se v tistih letih, ko ste nekateri bili še 'ledih in frei' ali pa komaj oženjeni, zbirali ob nedeljah ali praznikih popoldne v gostilni Pri Gvardjanknih v Jamljah in prepevali, se pogovarjali in snovali. Večkrat ste mi pripovedovali o tej družbi prijateljev, v kateri so bili poleg vas Brstovcev, še Ivo Kralj iz Slivnega in nekateri Jameljci, naj omenim vsaj brata Pepija in Marjota Pahorja, in še nekateri drugi. Povezovala vas je ljubezen do petja, povezovala zvestoba slovenstvu in demokraciji ter krščanski veri. Prav to zvestobo so v tistih povojnih in naslednjih letih mnogi omalovaževali in se ji celo smejali, a vi se niste ozirali za tem. Ostali ste trdi v svojem prepričanju in v zavesti, da je važno ustanoviti društvo, ki bo gojilo in utrjevalo te vrednote. Ustanovili ste moški pevski zbor, ki ste mu vi, dragi Venko, dali ime Fantje izpod Grmade, vi, dragi France, pa dali streho nad glavou, saj je zbor sprva vadal pri vas doma, ob harmoniju, ki ga je že zavzeto igral vaš sin in naš sedanji zborovodja ter seveda tudi ustanovni član Herman Antonič. Zborovske izkušnje Iva Kralja, ki je takrat sprejel vodenje zbora, kot je sicer že nešteterkrat prej v družbi intoniral pesmi, ki ste jih peli, so pomagale, da so Fantje napredovali in v teh petih desetletjih postali in ostali pojem pevskega zbora, ki ga je prof. Harej označil kot "zbor, ki v polnosti opravlja svojo pevsko in družbeno vlogo". Ta koncept gojenja 'zdrave družbe' je torej ključ, ki je omogočil, da zbor danes praznuje svojo 50-letnico.

Zdaj moram zaključiti, saj sem že pozen in bom spet zamudil na vaje. Herman se trudi, da bi izbrani program, kar najbolje zapeli, a nima lahkega dela. Saj veste, da se še vedno soočamo s podobnimi pevske problemi, kot smo se tudi v vaši časih in kot se verjetno sooča vsak zbor v vsaki dobi, a vaje so napovedane, potrudili se bomo in prepričan sem, da bo v nedeljo lepo. To bo res praznik za naš zbor, za sedanje in nekdanje pevce, ki smo jih

prosim, da pri Vsemogočnem posredujete za lepo vreme in vas prosim, da nam boste ob strani ter nas boste podpirali, da bi vse steklo v najlepšem redu, tako da bomo po uradnem delu na gradu, med nadaljevanjem večera na sedežu zbora, kot vi, dragi Lojze, vsem zaklicali "Živio oacet!"

Vaš Marko Tavčar
Devin, na vigilijo praznika Marije pomočnice kristjanov

Živahen konec tedna Kar... najbolje!

Kdor vsaj malo pozna delovanje skavtske organizacije, ve, da se volčiči in volkuljice s starimi volkovi celo leto podijo po džungli, se učijo raznih veščin in srečujejo različne prebivalce tega starega gozda.

Goriško krdelo Sambhur je vikend 21. in 22. maja preživelo v Doberdolu. Dobili smo se v soboto popoldan v prostorih doberdolskega župnišča in po uvodni molitvi je sledila zgodba, ki nas je popeljala s Kačo Kaa in Mavgliljem k Malemu ljudstvu nato pa še k srečanju Rdečimi psi, ki smo jih skupaj morali premagati.

Na začetku smo morali na svojo stran dobiti predstavnike Malega ljudstva (to so smrtonosne, divje indijske čebele). Te so nas

V Trstu nastopa 11 županskih kandidatov, v Miljah pa 9. Kako ste se odločali glede sklepanja koalicij in po katerem kriteriju ste izbirali kandidate za svetovalska mesta?

Tako v Trstu kot tudi v Miljah je kar velika "gneča" kandidat in kandidatov za županska stolčka, kar predstavlja še dodaten faktor vprašljivosti izida volitev. Naša stranka je že v prejšnjem mandatu sodelovala s svojimi predstavniki v koalicijah, ki sta podpirali župana tako v Trstu kot v Miljah in smo menili, da je obnova koalicijskih dogovorov najbolj smotrna in logična odločitev. Sicer pa, zaradi volilnega zakona, ki de facto onemogoča samostojno nastopanje edine slovenske stranke v Italiji, smo tudi tokrat obnovili volilni dogovor z Demokrasko stranko, tako da naši kandidati nastopajo na listah te stranke kot neodvisni kandidati.

V Trstu imamo tokrat konkretno možnost za izvolitev dveh kandidatov: ponovni kandidaturi Igorja Švaba, ki je odlično opravil svoje delo kot svetnik in predsednik proračunske komisije, smo dodali še kandidaturu Maurizija Vidalija, ki predstavlja dodano vrednost, predvsem na podlagi izkušenj, ki si jih je nabral v teh letih kot predsednik Pokrajinskega sveta. Oba kandidata se skaldno dopolnjujeta in sem prepričan, da bosta kot ekipa odlično delovala v podporo odbora župana Cosolinija.

V Miljah se je Danilo Šavron odločil, da zapusti aktivno politično udejstvanje in tudi na tem mestu bi se mu rad zahvalil za njegovo dolgoletno angažiranost in delovanje. Zato smo se odločili, tudi na podlagi pogovorov z Društvom slovencev mil-

jske občine, da v dogovoru s slovensko komponento Demokratske stranke skupno podpremo neodvisno kandidatko Mirno Viola, aktivno kulturno delavko iz miljske občine, in posledično kandidaturo Laure Marzi za mesto županje.

Obnavljajo se tudi rajonski svetovi, zakaj so te enote sploh potrebne?

V velikih občinah predstavljajo rajonski svetovi povezovalni člen med občinsko upravo in občani, ki lahko tako izražajo svoja mnenja predvsem na specifične problematike vezane na posamezne rajone. Tudi na teh volitvah imamo naše kandidatke in kandidate v vseh sedmih rajonih tržaške občine in, kar me še posebno razveseljuje, smo utegnili pritegniti nove kandidate, tudi iz mlajših generacij. Zahvala gre seveda vsem dolgoletnim rajonskim svetnikom, ki se tokrat niso odločili obnoviti svoje kandidature, a so v prejšnjih mandatih opravili nezamenljivo delo, katero je bilo, po mojem mnenju, premalo predstavljeno in poudarjeno.

Prejšnji teden je senatna zbornica s široko podporo odobrila osnutek ustavne reforme, ki spreminja posebni statut naše dežele iz leta 1963. Zakon med drugim ukinja pokrajine in daje Deželi pristojnost, da s posebnim zakonom ustanovi nove občine in mestne oziroma metropolitanske občine, pa tudi, da odloča o prenosu služb s pokrajinskih uprav na druge upravne enote. Kaj bo ta reforma prinesla našim občanom?

To vprašanje bi zahtevalo zelo razčlenjeno analizo, ki presega okvir tega intervjuja. Vsekakor bi

rad poudaril, da se nedavna odobritev osnutka ustavne reforme, vključuje v okvir, ko ima večina občin velike probleme z usklajevanjem novih določil glede proračunov, spoštovanja pakta stabilnosti, pomanjkanjem osebja ob potrebi po ohranjanju lastne avtonomije pri upravljanju in načrtovanju razvoja občinskega ozemlja. To je še toliko bolj občuteno v občinah v katerih je prisotna naša narodna skupnost in kjer je potrebno spoštovati in uveljavljati določila iz zaščitnega zakona 38/2001.

Kakorkoli dežela se svoje reforme loteva dejansko z izsiljevanjem, saj s krčenjem prispevkov dobesedno kaznuje občinske uprave, ki imajo pomisleke glede združevanja v medobčinske zveze ali unije. Kot upravitelj kako gledate na ta problem?

Zakon o reformi javnih uprav je od svoje odobritve v deželnem svetu doživel kar nekaj tudi bistvenih popravkov, kar je pri zahtevnosti reforme tudi razumljivo in sem prepričan, da bo določilo o finančnem "kaznovanju" občin, ki ne pristopijo k Unijam, odpravljeno, kakor zahteva tudi Vsedržavno združenje italijanskih občin - ANCI. Drugače lahko tako postopanje - izsiljevanje ustvari nedopusten precedens, ki je v n nasprotju z demokratičnimi pravili odločanja.

Za konec, kaj bi rekli volilcem, zakaj naj grejo na volišča?

Prepričan sem, da smo kot stranka Slovenske skupnosti predstavili res dobre kandidatke in kandidate, ki lahko odlično predstavljajo probleme in potrebe naše narodne skupnosti v občinskih in rajonskih svetih. To pa je sedaj odvisno samo od naših volilcev: da se udeležijo volitev in da oddajo svoj glas kandidatkam in kandidatom Slovenske skupnosti, ki nastopajo na listah DS.

"strupa" so Rdeči psi zaključili svoj pohod. Uspešen lov smo proslavili še s slavnostnim trenutkom na posvetovalni skali, kjer so nekateri volčiči dobili našitke za ulovljen plen. Po večerji iz nahrbtnika je sledil

poseben taborni ogenj. Poleg skečev, ki so jih pripravile tri skupine volčičev ter Akela in Kača Kaa, je med tabornim ognjem potekala posebna oddaja Glasbe po željah. Volčiči in volkuljice so lahko povedali svoje glasbene želje in komu jih poklanjajo, zborček v studiju pa jih je zapel. Večer smo zaključili z opazovanjem zvezd in naučili smo se marsikaj novega.

V nedeljo zjutraj smo se po jutranji telovadbi pogovorili o usmiljenju, nato smo odšli k sveti maši v cerkev sv. Martina. Po maši pa je sledil zaključni kviz, ki je potekal v 4 kategorijah: skavti, narava, razno in volčiči in volkuljice. Vsi so vzeli tekmovanje zelo resno in po kakšnem bolj in kakšnem manj uspešnem odgovoru smo dobili tudi zmagovalno skupino, ki je nagrado bratsko delila med vse.

Tanja Arčon

V Narodni galeriji stalna razstava del Zorana Mušiča, našega likovnega umetnika svetovnega slovesa

Zaradi sporov in napetosti v politiki negotovosti o usodi in prihodnosti države!

Kaže, da sta naši družba in država zaradi stanja in težnj politikarjev blokirani in obojeni na zaoznanje na najvažnejših področjih, tudi glede dileme o tem, kakšna naj bo prihodnost naše narodne skupnosti. Oba politična bloka nadaljujeta polemike in spore o tem, kdo ima največ zasluga za osamosvojitve države in kdo naj bi omenjene težnje poskušal preprečiti. Pri nas predvsem zaradi pomanjkanja demokratične tradicije in značajskih lastnosti posameznikov v politiki ni strpnosti, ampak se njeni najvažnejši predstavniki med seboj celo sovražijo. Najbolj aktualna in v središču politike sta sedaj dva dogodka, soočanje stališč o bližnjem obisku ruskega predsednika Vladimirja Putina, in ovadba Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve zoper nekdanjega predsednika države, Milana Kučana. Kar zadeva obisk visokega in pomembnega gosta iz Moskve, se zdi zelo sporna trditve Jelka Kacina, slovenskega predstavnika v zvezi Nato. On namreč zatrjuje, "da brez njegovega soglasja, danega v imenu vlade Republike Slovenije, Nato ne more odločiti o ničemer". Po nekaterih razlagah bi Kacinovo trditev lahko razumeli tudi tako, da zveza Nato nima zadržkov in pomislekov glede obiska ruskega predsednika. Dejansko pa ni tako. Če bi sledili trditvam Jelka Kacina, bi to tudi pomenilo, da je Slovenija dala soglasje, denimo, k postavitvi protiraketnega štita zveze Nato v Romuniji in tistega na Poljskem. Sicer pa je obisk Vladimirja Putina v svojem slogu komentiral tudi poveljnik letalskih sil zveze Nato, ameriški general slovenskega rodu Frank Gorenc. Med

obiskom pri predsedniku vlade Miru Cerarju je dejal, "da moramo storiti vse za ohranitev enotnosti in skupno

Odilo Globočnik

usmerjenost proti dejanjem, ki kršijo mednarodno pravo in ogrožajo mir". Bolj neposreden in jasan je bil veleposlanik ZDA v Sloveniji Brent Hartley. V intervjuju za spletni portal Zurnal 24. si je dejal, "da ZDA v obisk ruskega predsednika niso vpletene in se zato nanj posebej ne pripravljajo". Upošteva je, da je Slovenija članica EU in zveze Nato, pa upa, "da bodo predstavniki Slovenije gospoda Putina opozorili, da je njegovo ravnanje v

Ukrajini v nasprotju z mednarodnim pravom. Zahtevajo, naj Rusija spoštuje suverenost in ozemeljsko celovitost Ukrajine. Mi pa sicer Rusom sporočamo, da njihovo ravnanje v Evropi ni primerno in je nevarno". Bolj kot obisk Vladimirja Putina pa v politiki in javnosti odmeva novo dejanje v sicer stalnem soočanju med levim in desnim političnim taborom. Osrednji osebnosti sta general Tone Krkovič in nekdanji predsednik države Milan Kučan. Generala Toneta Krkoviča zaradi sestrelitve helikopterja JLA nad Rožno dolino v Ljubljani, med osamosvojitveno vojno, obravnava Okrožno sodišče v Ljubljani. Na drugi strani pa je Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve podalo kazensko ovadbo zoper nekdanjega predsednika republike Milana Kučana. Očitajo mu, "da je kot predsednik Predsedstva države maja leta 1990 zagrešil veleizdajo, sabotažo in pomoč pri njej, ker ni preprečil razorožitve Teritorialne obrambe. Predsedstvo je namreč potrebovalo tri dni, da je izdalo ukaz, da naj Teritorialna obramba orožja jugoslovanski

vojski ne preda". Milan Kučan se je na ovadbo na novinarski konferenci odzval s trditvijo, "da to prirejanje in ponarejanje ne koristi razumevanju morebitnih neznanih stvari iz osamosvojitvenih časov, ampak služi predvsem političnim in strankarskim interesom posameznikov". Milan Kučan je tudi odločno poudaril, "da je njegova vest čista".

Pa še nekaj o drugih aktualnih dogodkih v Sloveniji. Komentarka tedenskega magazina Reporter Maja Sunčič se je v svoji novi kolumni zavzela kar za ukinitve po njenem mnenju "boljševisitične RTV Slovenija". Zatrjuje, "da RTV že dolgo ne deluje kot javni servis v splošnem interesu, saj ne skrbi za vsestransko in objektivno poročanje. Tudi ne zastopa mavrice mnenj, ampak širi boljševisitično ideologijo". Raziskovalec in pisatelj Igor Omerza pa je v nekem intervjuju razmišljal tudi o obtožbi, da je nekdanji predsednik vrhovnega sodišča in predstavnik desničarske Slovenske zaveze, Anton Drobnič, sodeloval z Udbo. Omerza na podlagi pregleda dokumentov zatrjuje, "da je Anton Drobnič pod prisilo sicer podpisal obvezo, da bo sodeloval z udbo, torej s tajno politično policijo nekdanjega režima, vendar ni bil ovaduh, sploh ne in daleč od tega".

Bolj spodbudni so nekateri dogodki na območjih civilne družbe, kjer naj bi vsaj ponekod "cvetelo tisoč cvetov". V Narodni galeriji so odprli pregledno stalno razstavo del slikarja Zorana Mušiča, našega rojaka in s svetovnim slovesom ovenčanega umetnika. Omogočili so jo darovi in posojila

Mušičevih del, ki so jih imeli oziroma so last njegovih najbližjih sorodnikov v Ljubljani. Sam omenjam, da imajo zajeto število slikarjevih del tudi posamezniki v Goriških Brdih, ki bi jih lahko prispevali za nadaljnjo obogatitev stalne zbirke in razstave v Ljubljani. O slikarjevi dediščini v Brdih bi najbrž največ vedeli umetnostna zgodovinarica Nelida Nemeč in upokojena prosvetna delavka Darinka Sirk na Dobrovetu. Slikarjeva nečakinja Vanda Mušič pripoveduje, "da se je Zoran Mušič imel za Brica". Pojasnjuje tudi, "da čeprav je slikar svoje zrelo ustvarjalno obdobje živel v Benetkah in v Parizu ter večinoma govoril v italijanskem in francoskem jeziku, in čeprav se je vrnil v Slovenijo šele po prvem slovenskem grafičnem bienalu leta 1955, je s sorodniki in prijatelji govoril v pravilni slovensščini s primorskim naglasom".

A žal imajo mnogi cvetovi tudi trnje. Založba Mladinska knjiga je izdala monografijo z naslovom Dva milijona smo jih pospravili, ki ponuja preseljivo branje o Odilu Globočniku, enem največjih hitlerjanskih zločincev. S tem delom je Mladinska knjiga prva obvestila javnost, da je bil ta zločinec slovenske krvi. Njegov oče je bil germanizirani Slovenec iz Trziča na Gorenjskem, mati pa iz Slavonije. Zgodovinar prof. dr. Jože Pirjevec je v monografiji zapisal, "da je bil Odil Globočnik tipičen primer človeškega stvara, ki je proizvod tržaškega in koroškega strahu in sovraštva do Slovencev, in je imel hkrati zaradi slovenskega izvora tudi manjvrednostni kompleks". Globočnik je bil tisti, ki je predlagal pomor Judov v taboriščih s plinskiimi celicami. Plinske celice si je sam zamislil in jih že od pomladi leta 1941 tudi preizkušal. Kmalu po koncu vojne so Odila Globočnika, oblečenega v civilista, na Koroškem zajeli Angleži. Sodil si je sam, s kapsulo cinkalija, ki jo je v zadnjih dneh vojne imel stalno pri sebi.

Marijan Drobež

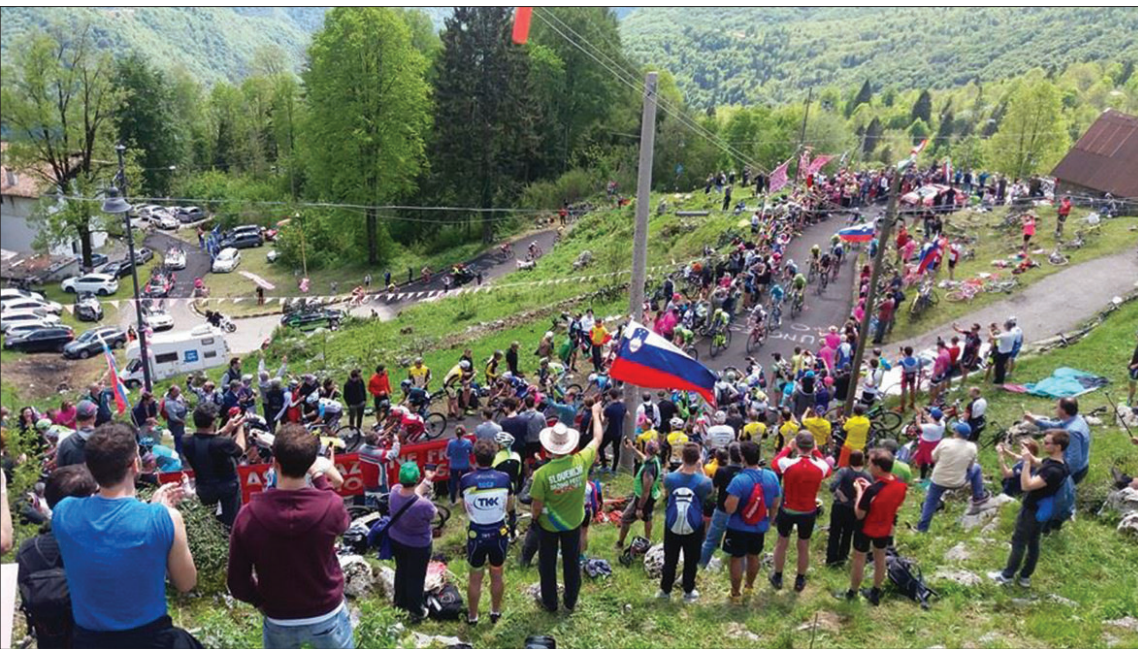
Ob etapi Gira v Nediških dolinah

Morje slovenskih zastav na Matajurju

Kolesarskim dirkam nisem nikoli sledil z navijaškimi navdušenjem. Morda je bilo pri tem izjema obdobje v začetku devetdesetih let, ko sem se še kot otrok navduševal nad takrat nepremagljivim Miguelom Indurainom, ki je osvojil dva zaporedna italijanska Gira in pet zaporednih francoskih Tourov. Z Indurainom sem tudi spoznaval ti dve najpomembnejši etapni kolesarski dirki. Po njegovi upokojitvi sta Giro in Tour bila zame vsakoletna junijska in julijska zanimivost, ki pa ni prerasla več v navijaški dogodek. Zanimali pa sta me kot športni prireditelji, zanimali sta me tudi kot družbeni pojav. Giro za Italijo in Tour za Francijo sta nekako to, kar je Wimbledon za Anglijo ali Planica za Slovenijo. Gre za dogodek, ki presega sam šport. To je trenutke, ko se država poenoti in postane pripadnost temu dogodku tudi pripadnost narodu. Letošnja etapa Gira, ki je 20. maja peljala skozi Nediške in Terske doline, je bila za to območje enkratna priložnost. Zapostavljena gorata območja so dobila priložnost, da se ves dan postavljajo pod soj žarometov. Z dobro zastavljenim marketingom in medijsko pokritostjo, ki jo zagotavlja Giro, bi to lahko prineslo tudi ekonomske in gospodarske učinke, začenši na področju turizma. V mesecih pred beneško etapno Gira pa je bilo med Slovenci vseskozi prisotno vprašanje – čeprav morda v nekoliko latentni obliki – kaj lahko ta dogodek prinese slovenski narodni skupnosti v Nediških dolinah? Ponekod se je namreč pojavljal strah, da bi lahko skupine

nacionalistično nastrojenih zastopnikov "italijanstva Benečije" želele izkoristiti to priložnost za reklamiranje svojih tez. Do tega, hvala Bogu, ni prišlo. Zgodilo pa se je nekaj drugega – presenetljivega. Slovenski kulturni in družbeni delavci so s transparenti opozarjali na slovensko prisotnost. Tudi Slovincem naklonjene občinske uprave so prihod Gira pozdravile dvojezično. A na pomoč Beneškim Slovincem so tega dne, nad vsemi pričakovanji, prišli rojaki iz matice. Že res da je Giro svetovna atrakcija, a prisotnost matičnih Slovincem je bila 20. maja res izjemna. Najboljši prikaz tega je bilo pestro dogajanje na Matajurju, očaku nad Nediškimi dolinami. Pogled z razgledne točke malo nad vasjo in tik pod ciljem velike gorske etape je bil – s slovenskega zornega kota – res neverjeten. Ob poti, ki je kolesarje vodila navkreber, je bila navdušena množica in - v prvi vrsti – opazno je bilo morje slovenskih zastav. Belo-modro-rdečih zastav z grbom, v katerega je všit Triglav in tri zvezde celjskih grofov. Na prvi pogled so se te

zastave po številu kosale z italijanskimi trobojnicami. Skratka, na simbolnem vrhu, ki se dviga nad dolgo zatiranimi Nediškimi dolinami, je bila prava slovenska veselica. Ob tem je bilo seveda povsod slišati kramljanje,

smejanje in navijanje v slovensščini. Na vrh so se pripeljali kolesarji v polni kolesarski opremljeni, na Matajur so pripeljali pohodniki, v lepem vremenu so si na travnatih površinah prostor za piknik uredile družine. Slovenci na Matajurju niso bili samo iz Posočja, mnogi so na ogled kolesarske etape prišli celo iz

oddaljenih delov Slovenije, tja do Štajerske. In velika večina jih je s seboj imela tudi slovensko zastavo. Seveda, navijali so za slovenske kolesarje. Le nekaj dni pred tem je namreč Primož Roglič na kronometrski etapi, ki se je sklenila v Chiantiju, presenetil celotno svetovno konkurenco in osvojil prvo mesto. Te slovenske zastave, ki so v splošnem radostnem vzdušju tistega prazničnega dne plapolale na Matajurju, pa so imele še

Trsta k Italiji (leta 1954, po obdobju STO). Tokrat je bilo drugače. Slovenske zastave so prevetrla ozračje na Matajurju in posredovale pomirjujoče sporočilo tudi Beneškim Slovincem. Sporočilo zblíževanja, sporočilo prijateljstva in seveda sporočilo (skupne) narodne pripadnosti. Tudi domačini so ob spoznanju, da je dotlej neznan sogovornik Slovenec, preklompili na slovensko nediško narečje. Časovne vzporednice so včasih naključne. Pred nekaj tedni smo se spominjali tragičnih dogodkov ob 40-letnici potresa v Furlaniji. Takrat je na dan ponovno prišel tudi spomin na delo slovenskih strokovno zelo usposobljenih inženirjev, ki so maja 1976 priskočili na pomoč ljudem na teh območjih in tako prvi začeli podirati psihološke pregrade meje. Le nekaj tednov po teh spominskih slovensostih je Matajur močno zaživel v slovenskih barvah. In to je bilo še pred nekaj leti nepredstavljivo. Najboljša razglednica tega splošnega veselja je bila podoba petih mož – nekaj jih je bilo Benečanov, nekaj iz Posočja – ki so se nastavljali fotografskemu aparatu. S slovensko zastavo. In pri tem veselo razlagali: "Vidite, tukaj sta skupaj Slovenija in Benečija". Da, 20. maja sta Slovenija in Benečija res zadihali skupaj.

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (17)

Mariza Perat

LURD

Je zelo priljubljena, svetovno znana Marijina božja pot.

Kraj, ob katerem teče reka Gave, se s srednjeveškim gradom, v katerem je danes muzej s knjižnico in bogatimi etnografskimi zbirkami, dviga 420 m nad morjem. Leži v jugozahodni Franciji, v Bigorzki pokrajini, na meji s Španijo. Je samostojna občina, v

Lurd z gradom leta 1890-1900

Župnik, g. Dominiq Peyramale

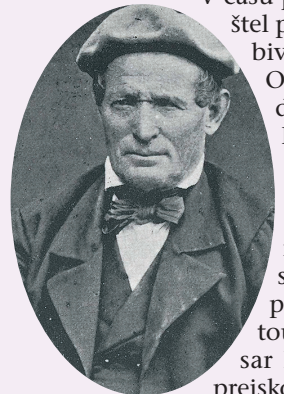
vedale priče, "iz najbolj revne družine v Lurdu".

Doba, v kateri se je tu odvijalo Marijino prikazovanje, je bila doba velikega industrijskega razmaha in doba pomembnih medicinskih odkritij. To je bila tudi doba pozitivizma, ki je zanikal vse, česar človek ni mogel dojeti in preveriti z razumom. Kot tak je zlasti skušal osibiti in uničiti krščanstvo.

Leta 1859, eno leto po lurških dogodkih, je Charles Darwin (1809-1882) objavil svoje delo o razvojni teoriji, v katerem popolnoma izključuje Boga Stvarnika. Leta 1867 je nato Karl Marx izdal svoje glavno delo "Kapital", kjer napada Cerkev kot glavni branik vere, katerega je treba

Luiza Casterot

Francois Soubirous

cerkvenem oziru pa spada pod škofijo Tarbes-Lourdes. Tu se je Božja Mati osemnajstkrat prikazala 14-letni Bernardki (Bernadette) Soubirous, deklici, ki je prihajala, kot so izpo-

uničiti. Bila je to tudi doba prostozidarstva, ki se je z vsemi silami borilo proti Cerkvi. V Franciji je v tem času vladal cesar Napoleon III. (1852-1870), tudi sam prostozidar. Politično ozračje v Evropi je tudi v tej dobi bilo nemirno. Poleg notranjih zdrah in vojaških spopadov, so se nekatere evropske države borile še za nadoblast v izvenevropskih deželah.

Bernadette Soubirous

V času prikazovanj je Lurd štel približno 4.000 prebivalcev.

Občino je takrat vodil župan Anselme Lacade', ob njem pa je bilo še nekaj drugih predstavnikov oblasti oziroma vidnih osebnosti: cesarski državni pravdnik Vital Dutoir, policijski komisar Dominiq Jacomet, preiskovalni sodnik Rives,

J. B. Estrade, upravniki davkov ter mestni zdravnik, dr. Dozous. V kraju sta bila sodnija in policijski komisariat.

Lurd je bil samostojna župnija, katero je s pomočjo treh kaplanov vodil župnik Dominiq Peyramale. Tu so bile prisotne še sestre Božje ljubezni iz mesta Nevers. Vodile so bolnišnico in šolo.

Marija Bernarda Soubirous ali, kot so jo vsi imenovali, Bernadette, Bernardka, je bila rojena v mlinu Boly 7. januarja 1844 v družini Frančiška - Francois Soubirous (1807-1871) in njegove žene Luize Casterot (1825-1864).

/ dalje

Mlin Boly

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRESO ali IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 24. maja, ob 14. uri

Odmev na predstavitev Zdravljenje depresije pred 150 leti

Ob predstavitvi knjige Branka Marušiča o dr. Karlu Lavriču (1818-1876) v Katoliški knjigarni v Gorici je bila omenjena tudi depresivna bolezen te zgodovinske pomembne osebe. Letos poteka 150. obletnica njegove smrti zaradi samomora. Omenjeno je tudi bilo, da je že prej enkrat poskusil narediti samomor in da se je zaradi te bolezni zdravil. Kakšne so bile pravzaprav možnosti zdravljenja v drugi polovici osemnajstega stoletja? Za zgodovinski okvir naj povem nekaj podatkov. Leta 1866 je začel Freud na Dunaju zdraviti psihične bolezni s svojo psihoanalitično metodo. Leta 1887 je Goriški deželni zbor sklenil, da se bo v Gorici zgradila nova psihiatrična bolnišnica (ki je bila nato odprta leta 1911). V debatah v deželnem zboru so veliko razpravljali o tem, kakšna naj bo nova bolnišnica in kakšne metode za zdravljenje naj uporablja. Govorili so o zdravljenju predvsem z raznimi oblikami kopeli z mrzlo in toplo vodo. Pri teh debatah Lavrič očitno ni sodeloval, ker je prej umrl. V vseh

tistih letih so psihiatrične paciente zdravili v bolnišnici Usmiljenih bratov na sedanji ulici Diaz ali pa so jih zapirali na gradu v Trstu. V svoji knjigi Misterij duše -

poljubni pregled psihiatrije, ki jo je leta 1924 objavil dr. Fran Gostl (kot psihiater je delal v goriški psihiatrični bolnišnici do 1. svetovne vojne), depresijo omenja samo bežno v poglavju o Motnjah uma, čustva in volje. Zdravljenja te patologije sploh ne opisuje. Danes so antidepressivi med najbolj uporabljenimi zdravili, takrat jih pa sploh

ni bilo. Antidepressivna zdravila so se pojavila šele okoli leta 1960. V Lavričevih časih so kot pomirjevalno sredstvo uporabljali samo bromove spojine in zdravila kot skopolamin, ki so ga pridobivali iz Volčje češnje (Atropa belladonna). Vsa ta zdravila so bila malo učinkovita in so prinašala vrsto stranskih, zelo škodljivih učinkov.

Glede Lavriča je bilo omenjeno, da se je zdravil na Bledu pri Arnoldu Rikliju. To je bil švicarski podjetnik, ki se je priselil na Bled in tam leta 1852 odprl Center za helio in hidroterapijsko zdravljenje. Šlo je za kopeli, plavanje v mrzli vodi, hojo in sončenje. Rikli je pravil: "Voda je dobra, zrak je boljši, najboljša pa je sončna svetloba".

Dr. Lavrič torej ni imel večjih možnosti, da bi svojo depresijo primerno zdravil. Poleg tega so bili njegovi čustveni odnosi nezadovoljivi, pa tudi njegova profesionalna pot ni bila najbolj uspešna. Šlo je torej za celo serijo faktorjev, ki so negativno vplivali na njegovo psihično zdravje in ga privedli do prezgodnje smrti v 58. letu.

B. S.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (109)

ŠPORTNA AKTIVNOST IN UGODJE

Endorfine v našem telesu proizvajajo možgani in delujejo protivnetno, sprostitelno-spodbujevalno, imajo podoben učinek kot morfin in sproščajo ugodje.

Leta 1970, ko so potekale študije na receptorjih za morfin, ki je eksogeni, so znanstveniki ugotovili, da se v našem telesu nahajajo receptorji, ki so endogeni in se nahajajo v centralnem živčnem sistemu. Naše telo je inteligentno in samo dejansko proizvaja endogeni morfin, imenovan endorfin, ko ga potrebuje.

Do sedaj je znanost klasificirala 4 različne vrste endorfin: alfa, beta, gama in delta. Sintetizira jih hipofiza, nadledvična žleza in črevesje, imajo svoje receptorje v centralnem živčnem sistemu, predvsem v predelih, ki so vezani za percepcijo bolečine.

Endorfini, poleg tega, da nam pomagajo prenašati bolečino oziroma jo zmanjšajo, urejajo še:

- menstruacijo
- sekrecijo hormonov, kot sta prolaktin, kortizol
- seksualno ugodje
- občutek za lakoto
- termoregulacijo
- spanje

Endorfini se sproščajo intenzivneje med športno aktivnostjo

Najzanimivejše pri endorfinih je, da spodbujajo veselje in dobro voljo. Ko doživljamo veliko stresa, se telo samo želi odzvati in si samo pomaga tako, da sprošča endorfine. Endorfini nam spodbujajo veselje, dobro voljo in nam zmanjšujejo stres oziroma lahko stresu na takšen način lažje kljubujemo. Znanstveno je dokazano, da odvisniki od heroina proizvajajo v telesu manj endorfina, saj ga nadomesti heroin in posledično telesu te substance ni treba več proizvajati. Ko odvisnik preneha z uživanjem heroina,

je produkcija endorfinov v telesu tako okrnjena (ker jih telo ni navajeno več proizvajati), zato odvisnik nemudoma išče novo dozo ugodja, saj je njegovo telo dvojno osiromašeno. Zato je toliko pomembnejše, da je pri odvajanju do kakršne koli odvisnosti (nikotin, kofein, heroin, alkohol, napačen prehranje-

valni režim itd.) prisotna tudi fizična aktivnost.

Endogeni opiodi, kot so beta endorfini, se povečajo s športno aktivnostjo. Zaradi tega dejstva lahko razumemo, zakaj nam športna aktivnost povzroča ugodje, veselje, sproščenost, ureja občutek lakote, zmanjša stres itd.

Da povzamem, športna aktivnost krepi naš imunski sistem, nam povzroča ugodje, s vsakodnevnim minimalno športno aktivnostjo pa lažje nadzorujemo naše telo in ga krepimo!

Kaj še čakate? Iščimo zdravje!

www.saeka.si

Spominov ne moreš izbrisati

6. MAJ 1976 (2)

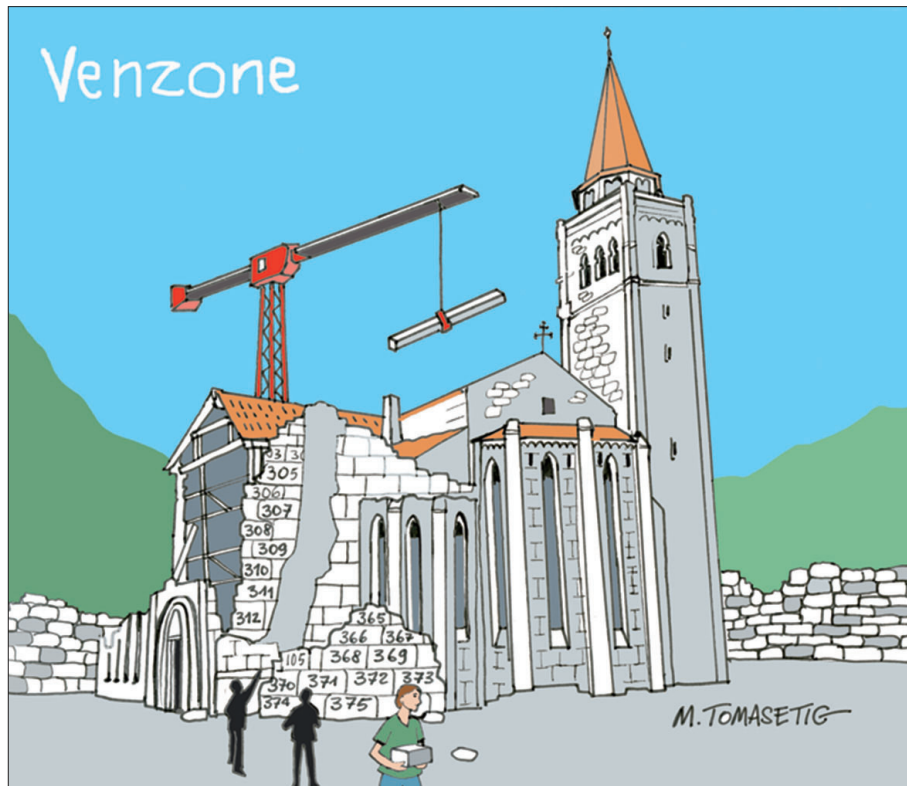
Štirideseto obletnico teh neskončno dolgih petdesetih, morda petinpetdesetih sekund, ki so tisočim spremenile življenje, sem nepričakovano dočakala ravno v krajih in med ljudmi, ki jih je razdejanje najbolj prizadelo. Priznam, in sram me je, ko to priznavam, da mi v teh dneh ni prišlo na misel, da poteka letos okrogla obletnica tistega groznega majskega večera. Na to so me spomnile slike bližnjih prijateljev na Facebooku, posebne izdaje lokalnega dnevnika in pripoved tistih, ki so kot otroci ostali brez vsega. Ti ljudje namreč tiste daljne majske noči niso prespali v očetovem avtu, tiste grozne majske noči, tu v Furlaniji, nihče sploh prespal ni. S solzami v očeh se je začelo iskanje, kopanje in pozneje prenova. V teh hribih, ki so meni tako gromozansko všeč in kamor tako rada zahajam v iskanju tišine in miru, prebiva namreč Orcolat. Zanj doslej še vedela nisem. In verjetno marsikdo ne ve. Ne ve, da je to velikan, zloben in neroden ter gromozansko težak mož, ki spi v nedrjih Karnije, v nedrjih strogih in strmih karnijskih hribov. Sicer ne prepogostokrat, a včasih se velikan vendarle prebudi ali samo obrne v snu. Tedaj se Furlanija in Karnija streseta. Tedaj nastane potres. Tak, kot je nastal leta 1976 in povzročil 1000 mrtvih ter uničil domove, cerkve,

zgodovino in lepote vzhodne Furlanije. Jaz, ki sem tisto noč prespala v očetovem avtu in našla povrh še dober izgovor, da naslednjega dne v šoli nisem bila izprašana, nisem vedela, kako izgleda izraz petletnega otroka, ki tava sredi razvalin. Sedaj to vem, ker sem videla slike, ki mi jih je pokazala prijateljica. Njej je bilo tedaj pet let. Sedaj tudi vem, da so se nekateri moji sedanji prijatelji pogumno spopadli z Orcolatom. Ina, ki ji je bilo štirinajst let, je pomagala sosedom, da so prišli na plano iz napol porušene kmečke hiše. Drugi, odrasli si tega niso upali. Odrasli so se potem spopadli s prenovo. V solzah so zidali, reševali. Da bodo spet zaživi. A povsod jim ni uspelo. Veliko gorskih zaselkov je ostalo praznih. In vasi, ki so bile sicer prenovljene, so lične, a samotne. Prenovili so jih namreč vikendaši, medtem ko so prebivalci odšli, s trebuchom za kruhom, za vedno. V gorah Karnije, Benečije in Terske doline ni nič več tako, kot je bilo. Gozd, ki je nam meščanom sicer tako všeč, zarašča preteklost in življenje. Še celo moja znanka, ki je uspešno vodila agriturizem v Viškorši (Monteaperta), se je preselila v razkošno vilo zahodno od Vidma. Zaradi otrok, da bi lažje hodili v šolo, zaradi strank, ki prihajajo v novo restavracijo ves teden

ne samo ob vikendih. V Furlaniji je denar, ljudje si lahko privoščijo in plačujejo. V Terski dolini je še ljudi komaj za peščico, kaj šele denarja. Samo jaz sem se odločila, da v novo,

včasih površna. Kot smo vsi. Tisočkrat sem se z avtom peljala mimo Humina (Gemona) in Pušje vesi (Venzona), samoumevno se mi je zdelo, da spet stojijo staro obzidje, katedrala, staro

dokumentarcev o potresu in obnovi, sem razumela, da ni bilo samoumevno, niti enostavno. In sem dobila cmok v grlo, ko sem gledala, kako so najprej reševali preživele, takoj nato pa knjige, umetnine in celo kamne, ki so sestavljali oboke in portale. Vojaki in mladina so sredi ruševin označevali vsakega posebej z zapovrstnimi številčkami. Zaradi obnove, zaradi zgodovine. Zaradi ljubezni do lastnih korenin. Sedaj, ko živim tu, nekje med Brdi in Benečijo, kjer ti domačini najprej spregovorijo v italijanščini, čez nekaj dni v furlanščini in pozneje, ko ti že povsem zaupajo, še v slovenskem narečju, si ne morem kaj, da bi teh ljudi ne spoštovala in cenila. S Furlani je tako, da se ti najprej zazdi nekoliko zaprti in žalostni, počasi, ko spoznaš, da imajo tudi pošteno in delovno srce, se nanje vse bolj navežeš. Tako kot sva se midva z možem, ki sedaj, ko naju na vasi vse več ljudi pozdravlja in ogovarja, na vprašanje, ali razumeva furlansko, odgovoriva, malo na žalost, a kar naučite naju, počasi bova že. In počasi mi te nekoč tuje besede res postajajo domače, kot mi postaja domača ta zemlja, ta pokrajina, ta nedostopna strma pobočja in Orcolat, ki spi v njih nedrjih.

/konec
Suzi Pertot

fino in drago restavracijo, kamor me vabi znanka, ne bom hodila. Ne maram ljudi, ki ne znajo sobivati z Orcolatom in Krivapetami. Ne maram ljudi, ki jim je "komoditeta" dragocenejša od tišine. Sicer priznam, da sem tudi sama

zgodovinsko jedro. Meni, ki sem tisti majske večer, ko Orcolat ni našel miru, prespala v avtu, se je zdelo samoumevno in nič več. Šele letos, ko sem si, zaradi prijateljev iz Benečije in Furlanije, ki jih imam na Facebooku vse več, ogledala nekaj

tuje besede res postajajo domače, kot mi postaja domača ta zemlja, ta pokrajina, ta nedostopna strma pobočja in Orcolat, ki spi v njih nedrjih.

Košarka

Letošnji Jadran ali Skupaj zmoremo

Športna sezona je čisto pri koncu tudi za košarkarje. Tokrat smo pri obračunu športnega leta 2015/2016 za našo reprezentančno ekipo, se pravi člansko moštvo Jadrana, ki je sad usklajenih naporov vseh naših društev, ki se ukvarjajo z igro pod košema. Združena vrsta je letos tekmovala v državni C ligi Gold (nekdanji C1) po lanskem nazadovanju iz drugoligaške družčine. Pred letom dni je prišlo do prave revolucije v Jadranskem odboru, dolgoletni tvorca projekta so se umaknili, vsak matični klub pa je prispeval v upravo po enega svojega športnega delavca. Izoblikovala se je heterogena, toda motivirana in iz dneva v dan bolj slozna delovna skupina. Posledica prizadevanj odbornikov in vložka pokroviteljev je bila uspešna sezona. Izbire so bile od vsega začetka jasne – zaupati mladim. Letošnji Jadran je bil za vso deželno košarko, lepa vizitka, posebljen slogan Skupaj zmoremo. Dva fanta letnika 1998, Aleksander Daneu in Simon Cettolo, sta po izkušnji v prvotigaškem mladinskem sektorju Pallacanestro Trieste imela v prvi ekipi že pomembno vlogo, večkrat sta igrala celo v začetni peterki. Zlasti Daneu bo kot nadarjen dvometraš poleti najbrž predmet poželjen marsikaterega kluba iz širše okolice. Martin Ridolfi, letnik 1996, je opravil občuten kakovostni preskok in dokazal, da

je v C ligi že vodilna figura za ekipo, četudi so ga precej ovirale fizične nevednosti. Poškodbe so sploh pogojevale rezultat ekipe, saj je kapetan Daniel Batich, kljub mladim letom že starešina in duhovni vodja postave, dejansko izgubil vso sezono zaradi operacije kolenskih vezi. Steber Saša Malalan pa je bil out nekaj mesecev zaradi poškodbe roke. Kdor

off (tudi spričo omenjenih prevetritve in težkih razmer) velik dosežek. V četrtfinalu končnice za napredovanje so jadranci srečali morda najtežjega tekmeča, armado iz Čente, ki so jo namučili, zmagali tudi drugo tekmo doma, naposled pa so v polfinale po pričakovanih napredovali Furlani. Pri pregledu učinka posameznikov moramo poudariti prispevek Carla De Petrija, ki se je na Krasu že udomačil in je nenadomestljiv člen tako na parketu (po upokojitvi Petra Franca je nosil pod košema glavno breme) kot v garderobi, pa tudi ugodno presenečenje iz Slovenije, ki sta ga predstavljala izkušeni center z Obale Stanko Rajčič in pa mladi branilec iz Novogoriškega Taras Velikonja Grbac, ki se je pridružil sredi prvenstva. Za konec pa smo pustili strokovni štab. Andrea Mura je tudi v tej sezoni kot glavni trener in vodja perspektivne postave Under 20 opravil ogromno delo ob pomoči Marka Švaba, Andreja Vremca in novega kondicijskega trenerja Tiziana Vidonija. Po izločitvi iz play-offa je Mura napovedal svoj umik, ker je čutil, da je tej skupini v petih letih dal, kar je pač lahko. Ves Jadranskih tabor mu je ob odhodu izrazil hvaležnost, nadomestiti ga pa ne bo lahko. Ob ugotovitvi, da imata v vsakem primeru tako sama članska ekipa kot ves projekt Jadran ob tvornem sodelovanju društev od Gorice do Doline lepo perspektivo.

HC

malo pozna razporeditev odgovornosti znotraj moštva, ve, koliko pomenita ta dva košarkarja, ki sta z Banom najbolj preverjena moža za državne lige. Prav Borut Ban (1992) in Matija Batich (1994) sta imela letos še bolj kot doslej v rokah ključne Jadranske igre in sta odigrala odlično sezono. Poudariti moramo, da je osvojitve sedmega mesta in uvrstitve v play-

Vokalna skupina Bodeča Neža

Niz nagrad na državnem tekmovanju

Ko se vokalna skupina Bodeča Neža prijavi na tekmovanje, se možnosti uspeha za ostale zbere znatno zmanjšajo. To je postalo zelo jasno vsem pevskim skupinam, ki so se udeležile 34. izvedbe državnega tekmovanja Franchino Gaffurio v Quartianu (Lodi). Pevke so uveljavile svojo umetniško (in tudi tekmovalno) kilometrinu v dveh kategorijah, v katerih so prejele kar osem glavnih in posebnih nagrad. Z izvedbo zgodovinskega in monografskega programa so osvojile namreč zlato plaketo in prvo nagrado kot najboljša skupina v sakralni polifoniji z zgodovinskim programom, zlato plaketo in prvo nagrado v sakralni polifoniji z monografskim programom (96,1 točk), posebno nagrado za najvišjim številom točk za izvedbo skladbe Salve Regina madžarskega skladatelja Miklosa Kocsarja, za isto skladbo pa še nagrado za najboljšo izvedbo skladbe živečega skladatelja ter nagrado za ženski zbor, ki je pri posamezni izvedbi dosegel najvišje število točk. Mateja Černic pa je po vseh teh podvigih prejela seveda še nagrado za najboljšega zborovodjo. Nastopi pred ocenjevalno žirijo (sestavljali so jo Giovanni Acciai, Pierluigi Comparin, Marinella Pennicchi, Pier Paolo Scattolin in Paola Versetti) so potekali v župnijski cerkvi v Quartianu, kjer so poleg omenjenih kategorij zapeli v drugih kategorijah še otroški in mladinski zbori.

Skupina Bodeča Neža je nastopila v celotni zasedbi, kar pomeni tudi s sodelovanjem novih, mlajših članic pri večjem delu sporeda. Vtis, ki so nam jih pevke zaupale po uspehu, potrjujejo, da je vsako tekmovanje spodbuda za nadaljno delo, trenutek

neprecenljivega preverjanja opravljenega dela, vir koristne napevosti, ki motivira za čim boljši nastop. Tekmovanje je adrenalinska izkušnja, za najmlajše pa še razveseljiv nauk, da trdno delo za skupni cilj lahko prinese velika zadoščenja na pevskem, a tudi na človeškem področju, saj tovrstne izkušnje utrjujejo in krepijo skupino. Razglasitev rezultatov je tudi tokrat poplačala vloženi trud, nepričakovano veliko število nagrad pa je naredilo iz te izkušnje nepozaben spomin. Pohvale žirije za urejenost nastopa, muzikalne izvedbe, zbranost in prepričljivo podajanje so pevk in zborovodkinja pridobile tudi s primernim izborom poglodblojenega naštudiranih skladb Da Victorie, Gallusa, Brahmsa in Orbana v kategoriji z zgodovinskim programom, Kocsarja, Duruffeja, Biebla in Brisotta pa v kategoriji z monografskim programom, v katerem so marijine pesmi predstavljale vezno temo.

PAL

